

Крушик

Случај узбуњивача из „Крушика“: Шта је било и како даље

О случају Александра Обрадовића се скоро већ све зна. Узбуњивач из ваљевске фабрике оружја „Крушик“ готово па је јавно проглашен кривим за одавање тајних докумената страниј новинарки, за шта је према тврдњама тужилаштва добио материјалну корист.

А суђење још није ни почело.

Притом, чак и његов новоименовани адвокат јавно каже како се на Обрадовића Закон о заштити узбуњивача, на снази у Србији од 2015. године, не може применити.

И заиста, на прави поглед, тако је – члан 20 закона на који се многи у овој сад већ јавној расправи позивају – прописује строгу процедуру у случају узбуњивања тајним документима.

Иако детаље случаја не знамо, узмимо за претпоставку да је Обрадовић заиста користио документе заштићене као пословна тајна. Закон прописује да је прво требало да се обрати послодавцу, па у случају да ту не нађе срећу, требало је да се обрати тужилаштву или полицији. Закон је недвосмислен у једном: ако барата тајним подацима јавност не може да узбуди!

Но, да ли је баш тако? Ђаво је у детаљима, кажу у америчким филмовима.

Закон о заштити узбуњивача у ставу шест члана 20 заиста наводи да се узбуњивач не може обратити јавности са тајним подацима, но после зареза додаје – ако законом није другачије одређено. Закон овде оставља одшкринута врата у која браниоци Обрадовића морају да убаце стопало и тако спрече да се врата правде „Крушиковом“ узбуњивачу не затворе пред носом.

Дакле, који би закон могао да уређује другачије ако Закон о заштити узбуњивача као лекс специјалис овакво узбуњивање не дозвољава. Па тужиоци не треба далеко да траже. У члану 20 (коинциденција бројева) Кривичног законика који свакодневно у свом послу примењује дефинисана је крајња нужда: „Није кривично дело оно дело које је учињено у крајњој нужди“.

Ако неко причини кривично дело да би отклонио опасност која се другачије није могла отклонити, а да притом учињено зло није веће од зла које је претило, постоји крајња нужда. Ко није читао Пиштаљку, ни Бирн, вероватно не зна у како лошој ситуацији је ваљевски „Крушик“ и кога је све узбуњивач окривљавао. Но ко јесте, схватиће зашто је узбуњивач поступао у крајњој нужди. Шта је друго требало да уради, да ћути и гледа? Да испуњава радне обавезе иако је свестан да се нешто лоше дешава?

Аргументи који се могу чути у јавности да је Обрадовић требало да обавести послодавце и тужилаштво падају у воду уколико се зна на пример колико дуго траје и како се одвија поступак за рушење у Херцеговачкој улици у Београду. Зашто би се узбуњивач обраћао полицији или тужилаштву кад види како је поступало у том случају. Такође, узбуњивач је путем медија указао да је отац министра полиције повезан са учешћем у трговину оружјем што повлачи питање сукоба интереса и сврсисходности обраћања полицији или тужилаштву. На страни резоновања да обраћање послодавцу или тужилаштву може бити беспредметно је и пракса Европског суда за људска права у Стразбуру.

У предмету Гужа против Молдавије по пријави бр. 14277/04 у којем је један службеник државног тужилаштва у јавност изнео поверљива документа зато што је веровао да је то у интересу демократског друштва наводи се између осталог да се узбуњивање има извршити пре свега „узбуњивачевом надређеном или надлежном органу, а да се само тамо где је то очигледно непрактично таква информација, као последње средство, може открити јавности“. Суд је у наставку закључио да је узбуњивачево обраћање новинарима било оправдано у демократском друштву. Јер, у супротном, ако је овлашћени орган – полиција или тужилаштво потенцијално умешан, како бисмо сазнали за најтежа кршења закона?

Па никако.

Наравно, тајност сама по себи има сврху и не треба је а priori укидати. Но не сме да буде ни гранитна и безусловна, јер онда омогућава злоупотребе. Моћ корумпира ако је без контроле.

Шта је Обрадовић могао да мисли када су његове информације већ годину дана у јавности, а нико од државних органа гоњења није реаговао. Зашто би им се уопште и обраћао?

Интересантно је да је на једном недавном јавном скупу, пре хапшења Обрадовића, српска министарка правде изјавила да „није пријава само кад се узбуњивач појави у тужилаштво“. „Треба радити на проактивности – јер пријава може да буде и објављени чланак и објављена фотографија“ – изјавила је Нела Кубуривић на скупу „Заштита узбуњивача на централном и локалном нивоу“ одржаном 9. септембра у Београду.

Оваква изјава сигурно не би ишла у прилог држави када би морала да се брани пред судом у Стразбуру због прогона узбуњивача Обрадовића и његовог наводног кршења процедуре узбуњивања зато што није контактирао тужилаштво. Јер, ако се тумачи изјава министарке Кубуривић, испада да је Обрадовић већ обавестио тужилаштво које је морало да прати медијско писање.

Имајући у виду да је Европска конвенција о људским правима коју је Србија ратификовала још 2004. године, као и пракса Европског суда за људска права у нашем правном систему јача од закона, па и таквог системског какав је Кривични законик, јасно је да тужилаштво у овом случају треба добро да проучи праксу пре уласка у даљи поступак.

Коначно, уколико се сва правна аргументација стави на страну, заиста би тешко било објаснити обичном пролазнику на улици зашто се на узбуњивачу тренира строгоћа, а његови наводи игноришу... осим да је закон неком мајка, а неком маћеха.

Сва изнета аргументација није наша измишљотина, већ део логичког разматрања које је за Пиштаљку још пре две године написао професор Кривичног права на Правном факултету у Београду Игор Вуковић. Људи из Пиштаљке су одабрали ову тему, знајући да ће се она у будућности вероватно појавити. И појавила се, а на вама је да посетите наш сајт и [тај рад професора Вуковића прочитате.](#) ■

Милан Павлица

МУП кажњен јер одбија да узбуњивача 02 врати на посао

Полицијски синдикат Слога недавно је Пиштаљци доставио документа која отривају игнорантски однос Министарства унутрашњих послова према одлукама надлежних судова, чиме се урушавају темељи правосудног система у земљи. Јер ако МУП не поштује одлуке судова, како ће неко други. Предмет у који смо имали прилику да извршимо увид је представка по којој је једној узбуњивачици запосленој у МУП-у одобрена привремена судска заштита коју МУП као послодавац одбија да спроведе.

Виши суд у Београду је 25. јануара ове године привременом мером коју је одредила судија Весна Секулић одложио правно дејство решења МУП РС – Сектора за ванредне ситуације којим се предлагач Ивана Величковић из Београда, са радног места „инспектор за координацију изградње процене ризика и плана заштите са аспекта терористичког напада“ у Одељењу за управљање ризиком од техничког технолошких удеса и последица терористичких напада распоређује на радно место „инспектор за управљање ризиком II“ у Одсеку за израду плана заштите од елементарних непогода у Одељењу за планирање и процену ризика – Сектору за ванредне ситуације.

Наложено је МУП-у да Ивану Величковић врати на старо радно место, а њој да покрене управни спор против овог решења МУП ради коначног решења ове ситуације. Ивана Величковић истакла је у предлогу суду да је распоређена на ниже новоформирано радно место, те да је тиме изгубила статус „овлашћеног службеног лица“ и право на бенефицирани радни стаж. Величковићева сматра да је то освета за раније извршено узбуњивање када је открила кршење прописа и људских права и незаконито поступање. Она је крајем 2015. године писаним путем обавестила лице овлашћено за поступак унутрашњег узбуњивања у кабинету министра Небојше Стефановића да постоји кршење прописа у вези са усвајањем и реализацијом Годишњег плана рада Републичког штаба за ванредне ситуације. Усвајање овог акта је законска обавеза. Суд је утврдио да је на седници Републичког штаба за ванредне ситуације 23.2.2015. године усвојен само предлог годишњег плана са циљем достављања Влади Србије на усвајање. Међутим, овај план Влада у прописаном року није усвојила. После спроведеног поступка унутрашњег узбуњивања овлашћено лице у МУП-у је признало да је направљен пропуст у процедури.

Ивана Величковић је извршила још једно узбуњивање. Дана 18. маја 2016. године указала је у поступку унутрашњег узбуњивања на кршење прописа и угрожавање људских права и права на рад приликом покушаја МУП-а да незаконито отпусти око 1500 запослених, без икаквих критеријума, тако што је оформио радна места „анализе ризика“ са циљем да се наредном систематизацијом укину. Ова ситуација пријављена је и Заштитнику грађана који је приликом контроле утврдио да ова радна места нису представљала реалну организациону потребу МУП-а и да су на њих премештени запослени који су претходно, путем средстава јавног информисања, означени као корумпирани и криминалци, иако њихова кривична одговорност није била утврђена. Међу тих хиљаду и по запослених било и најмање десет узбуњивача који су се својим пријавама злоупотреба замерили својим шефовима у полицији.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
12 Пруз бр. 7/18
Дана: 25.01.2019. године
Београд, Тимочка број 15

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ судија Весна Секулић, у поступку обезбеђења по предлогу предлагача Ивана Величковић из Београда, чији је заступник Синдикат полиције Слога, Београд, Дурмиторска 11-15 против противника предлагача Републике Србије – Министарства унутрашњих послова, које заступа Државно правобранилаштво из Београда, Немањина 22-26, ради доношења привремене мере, а на основу овлашћења садржаног у одредби члана 33 став 1 Закона о заштити узбуњивача, дана 25.01.2019. године донео је

РЕШЕЊЕ

ОДРЕЂУЈЕ СЕ привремена мера па се **ОДЛАЖЕ** правно дејство решења МУП РС, Сектора за вандредне ситуације 09 бр 112-346/2018 од 28.11.2018. године којим се предлагач Ивана Величковић из Београда, запослена у Министарству унутрашњих послова, са радног места “инспектор за координацију израде процене ризика и плана

РЕШЕЊЕ

I

ОДРЕЂУЈЕ СЕ извршење против послодавца извршног дужника Републике Србије - Министарства унутрашњих послова, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, ради наплате новчане казне у износу од 100.000,00 динара, по основу закључка Првог основног суда у Београду пословни број И. 1042/19 од 17.07.2019. године, а одговорном лицу извршног дужника ради наплате новчане казне у износу од 10.000,00 динара по основу закључка овог суда пословни број И. 1042/19 од 17.07.2019. године и то **ПЛЕНИДБОМ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА НА РАЧУНУ ИЗВРШНОГ ДУЖНИКА** Министарство унутрашњих послова, ПИБ 100279223, МБ 106003, број рачуна 840-1620-21 и преносом заплених новчаних средстава на рачун Првог основног суда у Београду бр. 840-29610845-96.

II

НАЛАЖЕ СЕ Народној банци Србије – Одсек за принудну наплату да изврши пленидбу и пренос новчаних средстава из става првог овог решења

МУП је накнадно исправио неправилности на које су незадовољни запослени указивали. Ивана Величковић обратила се и Народној скупштини износећи сличне информације везане за радна места „анализе ризика“. Противник предлагача – МУП Србије све ове наводе је оспоравао и сматрао да не постоји узрочно-последична веза између премештаја и извршеног узбуњивања, као и да предлагач није узбуњивач већ да институт узбуњивања злоупотребљава за личне интересе.

Иако је Виши суд у Београду привременом мером одложио премештај Иване Величковић, МУП је није вратио на старо радно место. Због тога је она поднела захтев Првом основном суду за извршење привремене мере, и тај суд је путем судије Јоване Обућине донео закључак 17. јула 2019. године којим се одређује спровођење привремене мере Вишег суда у Београду и налаже МУП-у да у року од осам дана од дана пријема закључка Ивану Величковић врати на радно место „инспектор за координацију израде процене ризика и плана заштите са аспекта терористичких напада у статус ОСЛ – овлашћеног службеног лица“.

Истим закључком, судија Обућина је изрекла новчану казну МУП-у од 100.000 динара, а одговорном лицу МУП-а 10.000 динара уколико по закључку не поступи. Такође је одређено да ће се изрицање новчане казне понављати у повећаном износу све док МУП и његово одговорно лице не изврше налог из привремене мере. Ни овакво решење није било довољно да увери МУП да Ивану Величковић врати на старо радно место. Због тога је средином септембра ове године Први основни суд, односно судија Милица Конатар, спровела запрећену казну. Решењем судије Конатар одређено је извршење против МУП-а Србије ради наплате новчане казне у износу од 100.000 динара као и 10.000 динара против одговорног лица, и то пленидбом новчаних средстава са рачуна МУП-а на рачун Првог основног суда у Београду. Народној банци, односно Одсеку за

принудну наплату наложено је да изврши пленидбу. МУП се у овом поступку бранио да из објективних разлога није у могућности да поступи по налогу суда и тражио одлагање.

Драган Жебељан, председник Полицијског синдиката „Слога“ изјавио је за Пиштаљку да ће „колегиница Величковић ових дана поднети и кривичну пријаву због неизвршења судске одлуке“ против министра Стефановића и начелника Сектора за ванредне ситуације Предрага Марића. ■

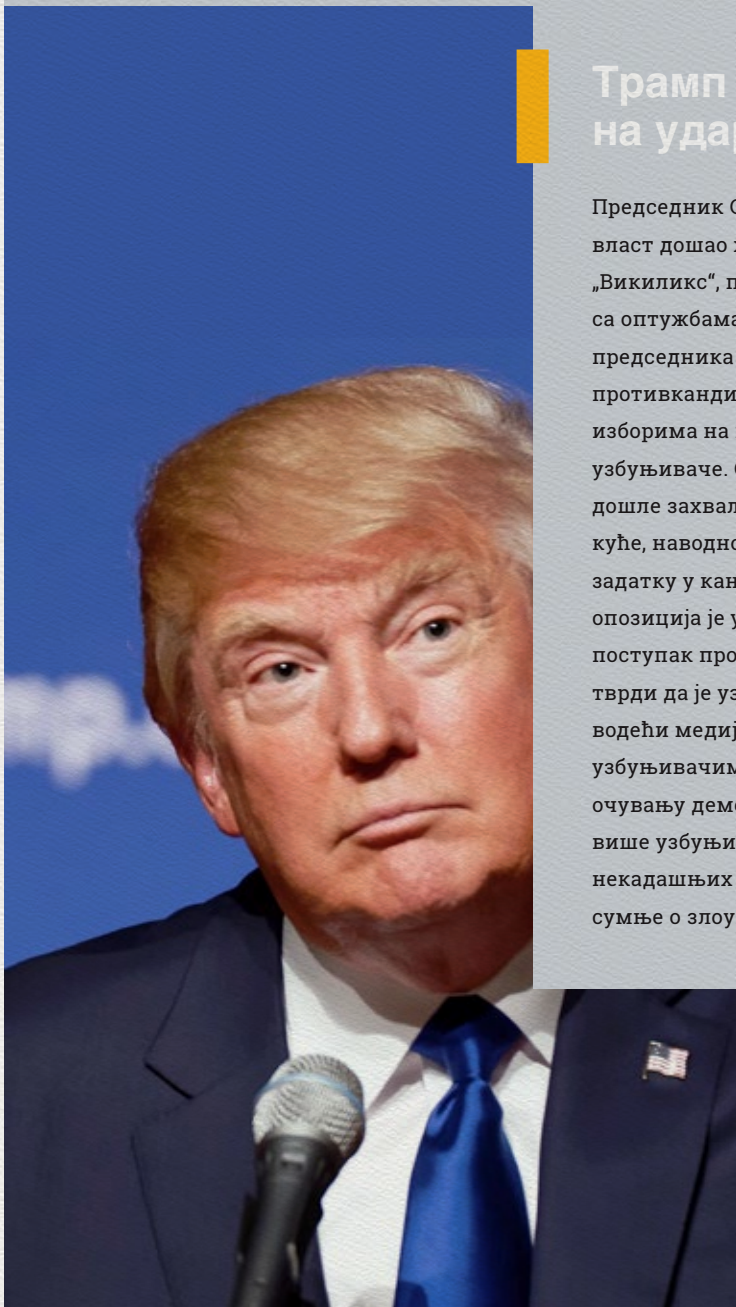
Милан Павлица

МУП и анализа ризика

Пиштаљка је од самог почетка помагала полицајцима распоређеним на радна места која по својој бизарности и бесмислености подсећају „Министарство за истраживање руда и губљење времена“ из стрипова о Алану Форду. Неколико узбуњивача из МУП-а је уз помоћ Пиштаљке враћено на радна места са којих је требало да буду пребачени у „анализу ризика“ и потом остану без посла.

Правници Пиштаљке су 2016. године помогли и председнику синдиката „Слога“, Драгану Жебељану да добије сличну привремену меру као и колегиница Величковић, но кажњавање МУП-а у њеном случају заиста је најновији куриозитет.

Трамп на удару

Председник САД Доналд Трамп, који је на власт дошао хвалећи узбуњиваче и „Викиликс“, последњих недеља суочава се са оптужбама да је злоупотребио функцију председника како би се светио противкандидатима на следећим изборима на које одговара нападајући узбуњиваче. Оптужбе су до јавности дошле захваљујући узбуњивачу из Беле куће, наводно агенту ЦИА који је био на задатку у канцеларији председника, а опозиција је у Конгресу покренула поступак против Трампа. Док председник тврди да је узбуњивач у ствари шпијун, водећи медији у САД све више пишу о узбуњивачима, хвалећи њихову улогу у очувању демократије. Наводно се све више узбуњивача, Трампових некадашњих сарадника, јавља да потврди сумње о злоупотребама у Белој кући. ■

Британска судија добила право на заштиту

Судије у Великој Британији коначно су добиле право на заштиту као узбуњивачи, пошто је окружни судија Клер Гилам победила у судском поступку који је трајао седам година. „Ово је велико олакшање после седмогодишњег суђења током којих је судијама било ускраћено право да пријаве неправилности.

Судијама је као и свим запосленима потребна заштита“, рекла је Гилам по изрицању пресуде. Држава је до ове пресуде судије третирала као званичнике и њима је била ускраћена заштита коју имају други запослени у Уједињеном Краљевству. ■

Шеф аустралијске пореске управе напада узбуњиваче

Начелник аустралијске пореске управе Крис Џордан напао је медије и двојицу узбуњивача који су изнели тврдње да се појединцима и малим фирмама разрезује већи порез него што је законом предвиђено. „Наводи узбуњивача и извештавање медија могу да уруше поверење заједнице у наплаћивање пореза“, рекао је Џордан, оптуживши узбуњиваче Ричарда Бојла и Рона Шамира да су „незадовољни радници“ који би због нерада били отпуштени и да су зато измислили оптужбе. Ричард Бојл је о својим сазнањима обавестио своје надређене још пре две године, али је његова пријава одбачена. Шест месеци касније, водећи медији у Аустралији потврдили су наводе узбуњивача. ■

Истрага у Индији

Индијска регулаторна агенција за тржиште СЕБИ покренула је истрагу против компаније Инфосис – једне од највећих светских корпорација за информационе технологије – због навода узбуњивача из те фирме да су директори лажирали приходе како би добили више новца. Акције Инфосиса, чије је седиште у Бангалору, на берзи пале су за 16 одсто на вест о покретању истраге. Узбуњивач је о својим сумњама да је вредност неких уговора намерно лажно повећавана обавестио одбор Инфосиса, који је пријаву проследио СЕБИ-ју. ■

Рашомон у Крушику

Јесте ли гледали филм Рашомон? За оне млађе, ради се о генијалном филму јапанског редитеља Акире Куросаве из 1950. године, црно-бели, у коме, укратко, четворо људи, сведока и учесника једног злочина, сведоче о једном истом догађају, свако из своје визууре, потпуно различито, разоткривајући својим сведочанствима много више себе и своје карактере него сам догађај. Куросавин филм назван је по неком храму чије име је било Рашомон, из кога је касније настао израз рашомонијада као синоним за ситуације у којима је тешко утврдити истину.

Случајеви узбуњивања, говорим и из личног искуства као узбуњивач, често се претворе на крају у једну велику рашомонијаду. У том смислу ни случај Александра Обрадовића из Крушика, узбуњивача који је ухапшен јер је обелоданио сумњиве послове у тамошњој фабрици оружја у које је умешан и отац министра полиције, није изузетак. Пре правило које не важи само за Србију, како то обично наглашавају они који се узбуњивача сете само када им затреба аргумент за тврдњу да нема горе земље од Србије.

Узбуњивачи у Србији нису често хапшени, то се догодило, да знамо, три пута – осим Обрадовића притварани су и полицајци из Поточара, а најдуже је у притвору била грађевинска инспекторка Зорица Драгутиновић, о којој јавност скоро да и не зна ништа јер ни медијима ни политичким партијама она није интересна као два претходна случаја. У неким земљама, па чак и „обећаним“ као што је Америка, узбуњивачи су осуђивани на вишедеценијску робију или приморани да живе у изгнанству, иако је је доказано да је оно што су пријавили истина. Али нећемо се угледати на такве случајеве, нити ћемо због тога за Америку рећи да је најгора земља на свету, поготово зато што је управо Америка земља са најдужим, чак 40-годишњим искуством у заштити узбуњивача. Мада ће, наравно, бити и оних који ће Челси Менинг и Едварда Сноудена користити као аргумент за баш такве тврдње, мора се рећи да се од Американаца највише може научити о узбуњивању, како о позитивним тако и о негативним искуствима.

Пише:
Драгана Матовић,
уредник
Пиштаљке

Исто као што треба рећи због оних који то не знају да Србија у свету следи за земљу са најбољим законом за заштиту узбуњивача који данас преписују земље Европске уније, чије стандарде иначе покушавамо да достигнемо. Ови, неко ће рећи, парадокси, како амерички тако и српски, такође су својеврстан рашомон. Дакле, чињеницу да у Србији која има најбољи закон за заштиту узбуњивача хапсе узбуњиваче, и да у Америци која има најбољу праксу у одбрани узбуњивача они бивају заточени и прогнани из земље, многи ће тумачити на начин који неће реметити њихово већ оформљено мишљење како о Србији тако и о Америци.

Међутим, као што прогон и затвор нису Сноудена или Челси Менинг учинили мање узбуњивачима, тако ни хапшење није то успело да учини Александру Обрадовићу. Овај рашомон, баш као и Куросавин, има једну неспорну чињеницу – жртву. У овом нашем рашомону то је узбуњивач.

Александар Обрадовић, ма шта неко мислио или рекао, је узбуњивач који је обелоданио информације на основу којих се може посумњати, не и тврдити, да је Крушик незаконито пословао као и да је у то био умешан отац министра полиције Небојше Стефановића. Обрадовић је узбуњивач по свом деловању и начину на који је узбунио. Он би то био чак и када би суд одбио да га заштити као узбуњивача. Али он нема статус узбуњивача, како се то погрешно чује ових дана. Статус узбуњивача је пре доношења закона додељивала Агенција за корупцију и тај статус, осим декларативне функције, није имао никакву а поготово не заштитну функцију. Омашка коју многи данас чине постављајући питање да ли Обрадовић може да има статус узбуњивача не би била забрињавајућа да је не чине чак и адвокати самог Обрадовића које је ангажовао да га бране пред судом од оптужби да је починио кривично дело одавања пословне тајне.

Забрињавајуће је и да су браниоци Обрадовића тако лако одустали од позивања на Закон о заштити узбуњивача који у овом случају може на више начина да заштити Обрадовића. Чудно делује када чујете да једина ствар око које се слажу Александар Вучић, Обрадовићеве адвокати, тужилаштво па чак и неке невладине организације јесте то да се Обрадовић не може позвати на Закон о заштити узбуњивача.

Зашто? Ко му то може забранити? Како то да се и они који тврде да Обрадовић није узбуњивач и они који тврде да јесте слажу само око тога да се Закон о заштити узбуњивача не може применити на њега? Шта би могли да буду разлози за ово противприродно једноумље?

Свима њима је заједничко да погрешно тумаче закон, свако из својих интереса и побуда, неко можда и из незнања. Тумачење једног закона, а то би правници морали да знају, није пуко читање чланова закона већ стављање одредби једног закона у неки контекст. Контекст одређује тумачење. Да би се један закон добро применио није довољно напамет знати његове одредбе.

Дакле, ишчитавање члана 20 Закона о заштити узбуњивача, у коме се говори о узбуњивању тајним подацима и где се каже да узбуњивање јавности тајним подацима није дозвољено, није секира којом се пресеца овај мртви чвор. Да би се овај члан применио мора се узети у обзир чињеница да узбуњивач у овом случају није ни могао да узбуни ни једним другим каналом који му је на располагању осим узбуњивањем јавности. Послодавцу није могао да пријави јер је сам послодавац умешан у наведено дело, а тужилаштво и полиција су елиминисани као канал због утицаја који би на њих могао да има министар полиције чији је отац предмет пријаве узбуњивача. Узбуњивач није имао коме другоме да пријави незаконитост а да не угрози себе и доказе, осим да своја сазнања изнесе у јавност. Накнадно поступање тужилаштва и полиције према њему само доказује његове сумње да су и унутрашњи и спољашњи канали узбуњивања били „контаминирани“ и да му је једино остала јавност.

Да ли је кривично одговоран јер је одао пословну тајну иза које се потенцијално скрива једно кривично дело? Још приликом доношења закона знали смо да ће члан 20 који говори о узбуњивању тајним подацима довести до оваквих проблема. Зато је Пиштаљка тада поднела предлог Скупштини Србије да овај члан укине или ублажи и сузи појам тајне, због могућих и вероватних злоупотреба. Парламент је одбио наш предлог. Због тога је Пиштаљка на ову тему пре пар година објавила изузетну упоредну студију чији је аутор Игор Вуковић, професор кривичног права на Правном факултету Београдског универзитета, у којој се износи врло чврста аргументација која иде у корист Обрадовића у овом случају. Укратко – узбуњивач Обрадовић имао је право да узбуни јавност јер је то чинио у нужди зато што су му други канали били затворени из већ речених разлога. Не може се бити кривично одговоран за одавање тајне када ознака тајности служи да би прикрила кривично дело. Интерес јавности да сазна за могуће кршење закона претеже над тиме да се штити пословна или нека друга тајна.

Одговарајућа паралела, како то данима објашњавају адвокати Пиштаљке, била би она када човек провали у комшијски стан да би угасио пожар у њему који угрожава целу зграду. Пошто је деловао у нужди и био приморан да почини кривично дело да би спречио веће последице он не би требало да буде гоњен за проваљивање у туђ стан у коме је био пожар. У Европском суду за људска права такође постоји пракса која стоји на овом становишту и која у потпуности иде у корист узбуњивача. Познат је случај Гужа против Молдавије у коме је суд пресудио у корист узбуњивача из државног тужилаштва и ослободио га кривице иако је прекршио правила о поверљивим документима и изнео их у јавност, јер јавни интерес претеже над другим интересима.

Да не говоримо о томе да Закон о заштити узбуњивача на најбржи и најефикаснији начин зауставља одмазду према узбуњивачу и штити га од одмазде каква је отказ, на пример, и то док се судски процес не заврши, чиме узбуњивач има обезбеђену егзистенцију док процес траје. Осим тога закон штити и породицу узбуњивача од евентуалне одмазде, а на крају закон штити и колеге Обрадовића који могу погрешно бити оптужени да су узбуњивачи или да су му помагали у томе. Узбуњивач може да тужи послодавца, па чак и државу, за одмазду, о чему такође постоји пракса у домаћем судству.

Сви већ знају за случај доктора Борка Јосифовског, бившег директора београдске Хитне помоћи који је пре 13 година упозорио јавност да поједини лекари Хитне помоћи ускраћују реанимацију умирућим пацијентима да би њихове адресе продали приватним погребницима. У то време није било закона о заштити узбуњивача, али су адвокати и новинари Пиштаљке успели да нађу доказе да се организована одмазда државних органа над доктором Јосифовским спроводи и данас. Адвокати Пиштаљке заступају др Јосифовског пред судом по тужби против пет државних органа међу којима су и Агенција за борбу против корупције и тужилаштво, а Виши суд у Београду је донео пресуду у којој се експлицитно каже да је др Јосифовски жртва одмазде због извршеног узбуњивања. Онда је изгледа неко схватио да оваква пресуда носи са собом као последицу неопходност да се наводи др Јосифовског испитају и починиоци казне, што би изазвало приличан потрес не само у здравству, с обзиром на чињеницу да се полицијска инспекторка која је својевремено заташкала истрагу овог случаја сада налази на челу антикорупцијског тима Министарства здравља. Тако је Апелациони суд преиначио пресуду Вишег суда, не спорећи да је Борко Јосифовски узбуњивач и да је био изложен

одмазди државних органа због узбуњивања, али одбијајући да му пружи заштиту јер, ваљда, сматрају да је отказ једина опипљива штета коју је Јосифовски трпео, занемарујући уништен живот, каријеру па и нарушен углед и здравље које су последица прогона које је узбуњивач трпео. На жалост, овај случај ће бити још један у низу оних који ће правду тражити изван граница Србије јер домаће правосудје није имало снаге да се суочи са самим собом.

Дакле, заштита узбуњивача неће бити потпуна док год сви надлежни органи не буду радили свој посао и испитали незаконитости на које ови људи указују. Међутим, мора се разликовати неколико ствари.

Закон о заштити узбуњивача, што му само име каже, намењен је заштити узбуњивача од одмазде, а не испитивању навода узбуњивача. Испитивање дела, односно недела, на која узбуњивач указује предмет су других закона из области кривичног права. Тиме би требало да се баве надлежне институције задужене за то, дакле тужилаштво и полиција. Закон о заштити узбуњивача није лош зато што тужилаштво не ради свој посао, напротив, он је добар јер заштитом коју пружа узбуњивачима чини нужним и неопходним да се испитају наводи узбуњивача. Када суд утврди да је узбуњивач жртва прогона и одмазде јер је указао на неку незаконитост онда је ваљда нормално да суд инсистира и да се те незаконитости испитају када већ за њих зна. Заштита узбуњивача, дакле, захтева да се овај круг затвори и да тужилаштво одради свој део посла.

Да ли се Александар Обрадовић свети јер му је мајка смењена, да ли је лош човек који је уз то и довољно луд да направи хаос од свог живота само да би напакостио шефовима или чак и министру полиције, све и да је истина није битно за јавни интерес. А то да ли је отац министра полиције користио утицај свога сина да би се обогатио трговином оружјем – јесте. И то је сва филозофија. Зато мотиви узбуњивача нису битни, али свих осталих у узбуњивачким случајевима јесу.

Јасно је већ свима да би овај случај био много једноставнији и лакши да је проблем само правне природе. Да ли се Закон о заштити узбуњивача може применити на узбуњивача било би само реторичко питање.

Међутим, ово није правно већ политичко питање и случај. Из много разлога. Пре свега зато што је предмет узбуњивања високи функционер власти, министар полиције из највеће странке, један од најмоћнијих људи у држави. Онда и зато што политика а не економски интерес управља државним фирмама. Зато што тужилаштво не ради свој посао јер је под политичким притиском и утицајем. Па и зато што бранилац узбуњивача није тек неки адвокат већ такође политичар, један од политичких вођа опозиционих протеста који већ дуже време не успевају да окупе и мотивишу довољан број људи да би битније утицали на промене у земљи па овај случај великодушно користе и у те сврхе. И то је легитимно.

И на крају, али никако мање важно, што би рекли Американци, овај случај је изузетан политички случај и зато што је у све уплетена и међународна политика и интереси, јер смо међу објављеним информацијама и тврдњама да оружје из Крушика завршава чак и у рукама исламских терориста, видели и пасоше двојице Американаца који су пословали са Крушиком. На питање које се могло чути више пута током ове афере, зашто је тек сада писање о овом случају изазвало толики потрес и на крају довело до хапшења узбуњивача, иако су текстови са скоро идентичним информацијама објављивани и пре годину дана и нису изазвали ни упола оволико пажње, пасоши двојице Американаца

постају информација која може дати одговор. Е, даље се у овом рашомону сналазите сами. Нема више помоћи наратора ни код Куросаве. ■

Зашто се оспорава добробит коју Закон о заштити узбуњивача носи и како то да је то једино питање око којег се слажу власт и опозиција у овој земљи? Зашто се овог закона плаше и они на власти и они који се за власт боре?